

Omgevingsproces Ternaard

Nieuwsbrief nr 3
oktober 2020

Via deze nieuwsbrief worden alle betrokkenen met regelmaat geïnformeerd over de drie verschillende sporen van het omgevingsproces Ternaard.

De drie sporen gaan over het vergunningentraject (RCR), het Ontzorgingsspoor en de Investeringsagenda. Deze nieuwsbrief wordt verstuurd door de gemeente Noardeast-Fryslân in samenwerking met de andere partijen: het ministerie van EZK, de NAM, de provincie Fryslân en It Wetterskip Fryslân.

In deze derde editie van de nieuwsbrief staan de volgende drie onderwerpen:

1. Werkbezoek minister Wiebes aan Wierum.
2. Stand van zaken in de Rijkscoördinatieregeling.
3. Interview met Albert van der Ploeg en Bart Bakker.

Werkbezoek Wierum Minister Wiebes

Het is een mooie zonnige dag in Wierum, maandagochtend 17 augustus 2020, al een paar toeristen op de dijk, maar verder een normale dag. Het dorpshuis 'de Pipenâle' ziet er spik en span uit. De koffie, soep en oranjekoek staan klaar. Langzaam druppelen de deelnemers binnen om straks in gesprek te gaan met Eric Wiebes, minister van Economische Zaken en Klimaat en dus ook van de gaswinning.

Albert van der Ploeg komt aan op zijn elektrische motor, Fêste Grûn is ook mooi op tijd en Doetie Prins van dorpsbelang Wierum laat de Wjirmdolgripe zien, een familiestuk. Met dit stuk lokaal gereedschap, waarmee vroeger pieren uit de grond werden gehaald voor de visserij, zal het afsprakenkader Ontzorging worden overhandigd aan de minister: op die manier houden we ons aan de corona maatregelen. Er zit best gewicht in dit stuk gereedschap, maar Albert van der Ploeg kan dit wel aan, blijkt na een korte test. Even later komen de bestuurders en de andere genodigden binnen. De minister en zijn gevolg zijn ook mooi op tijd. Het is nog zomerreces en minister Wiebes ziet er in zijn spijkerbroek ontspannen uit. Hij wordt ontvangen door burgemeester Johannes Kramer en Albert van der Ploeg, voorzitter van het Ontzorgingsspoor van het Omgevingsproces Ternaard (OOT).

De minister neemt de tijd om in gesprek te gaan met een afvaardiging van de leden van het Ontzorgingsspoor, bestaande uit bewoners van Wierum en Ternaard en leden van Fêste Grûn. In een rondetafelgesprek is er ruimte om de ervaringen van en zorgen over het omgevingsproces Ternaard te delen.

Foto: Bote Sape Schoorstra

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

NAM

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

GEMEENTE
**NOARD
EAST** FRYSLÂN

provincje fryslân
provincie fryslân

WETTERSKIP
FRYSLÂN

Er is gesproken over het draagvlakniveau in de regio waar gas gewonnen kan worden. Onder inwoners is nog steeds erg weinig draagvlak voor nieuwe gasboringen, aldus Fêste Grûn. In het eerste deel van het omgevingsproces kwam dat draagvlak met name door veel te grote tijdsdruk in de knel. De periodes dat de burger actief kon worden waren steeds erg kort ten opzichte van de tijd die de diverse overheden gebruikten. Bewoners kregen daardoor te weinig tijd om zich voor te bereiden op de te behandelen onderwerpen en/of ruggenspraak te houden met hun eigen achterban.

Ook is gesproken over de zorgen over de effecten op het Waddengebied van een eventuele boring. De vraag kwam naar boven over hoe democratisch het omgevingsproces eigenlijk is. De belangen op nationaal niveau zijn soms anders dan op lokaal niveau. Daarnaast zijn er elke vier jaar verkiezingen en zijn er weer andere partijen en mensen aan zet om het proces verder te brengen. Minister Wiebes begrijpt dat de politiek daardoor als onbetrouwbaar wordt gezien. Hij voegt daaraan toe, dat hij vindt dat de leden van het Ontzorgingsspoor veel bereikt hebben binnen deze invloedssfeer. Tot slot vindt het overhandigen plaats van het - door het OOT opgestelde - afsprakenkader. Dit levert een coronaproof foto op met de deelnemers aan dit gesprek.

Vervolgens heeft minister Wiebes nog een kort onderhoud met de Friese bestuurders: Otto van der Galiën, DB-lid van Wetterskip Fryslân, gedeputeerde Douwe Hoogland van de provincie en burgemeester Johannes Kramer van de gemeente Noardeast-Fryslân.

Johannes Kramer vraagt eerst of het goed is dat de bestuurders het gesprek aangaan in 'hemdsmouwen', ze hebben inmiddels hun jasjes uit, in het warmer wordende zaaltje. De minister verontschuldigt zich voor het lopen in spijkerbroek en zo is het ijs gebroken om verder met elkaar in gesprek te gaan. De bestuurders bespreken hun politieke ervaring met het spanningsveld tussen verschillende belangen: tegen gaswinning zijn aan de ene kant en toch met het ministerie van EZK en de NAM in overleg zijn over de randvoorwaarden waaronder het wel kan plaatsvinden.

De minister geeft aan dat de afspraak staat dat vanuit de projectbaten € 60 miljoen in een gebiedsfonds voor Ternaard en omgeving wordt gestopt, mocht er tot gaswinning worden overgegaan. Hij vertelt verder dat de investeringsaftrek voor de gaswinning op zee wordt verruimd. Door mijnbouwbedrijven op land zal vrijwillig worden afgezien van deze verruiming. Zij vragen om meer draagvlak voor hun projecten en willen de regio meer mee laten delen in de baten. Het streven is om uiteindelijk algemeen geldend (generiek) beleid te ontwikkelen om hierin te voorzien. De minister geeft ook aan dat voor het omgevingsproces Ternaard geldt dat het een pilot project is en dat het niet hoeft te wachten op het generieke beleid. De minister geeft geen criteria mee voor het uitgeven van de € 60 miljoen en legt de verantwoordelijkheid hiervoor neer bij de lokaal te vormen Gebiedscommissie.

Jan de Graaf, dorpsbelang Ternaard:

"Wat mij het meest verbaasde bij dit overleg is dat Wiebes zelf de politiek onbetrouwbaar noemde. Hoe moeten wij dan 'hand aan de gaskraan' nog vertrouwen."

Mooi op tijd stapt minister Wiebes weer in de auto om te gaan wadlopen met de Waddenvereniging. Hij heeft zijn waardering uitgesproken voor het open en eerlijke gesprek en vindt dat het goed zou zijn om dit vaker te doen. Het dorpshuis loopt leeg, het terras bij de Kaagman loopt vol: het werkbezoek zit erop.

Doetie Prins, dorpsbelang Wierum:

"Wij hebben een 'vredig' gesprek met de minister gehad. Zowel wij, als Dorpsbelang Ternaard en Fêste Grûn konden onze bevindingen ter sprake brengen. De minister feliciteerde ons nog met het feit dat wij het met elkaar zover gebracht hebben dat wij mee konden praten in deze pilot. Hoewel wij ons standpunt naar voren konden brengen en de minister daar ook wel enige reactie op gaf, blijft het voor ons toch een zaak van: genoeg mooie woorden en beste bedoelingen, maar nu de daden nog!"

De vergunningprocedure voor de gaswinning bij Ternaard, de zogenaamde Rijkscoördinatieregeling (RCR), is in augustus 2020 gestart. De eerste stap is dat onder andere de gemeente Noardeast-Fryslân, de provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân een reactie geven op het inpassingsplan en het winningsplan. Zij maken daarvoor een inhoudelijke beoordeling en sturen deze op aan de ministers van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Binnenlandse Zaken (BZK) als het gaat om het inpassingsplan en aan de minister van EZK als het gaat om het winningsplan.

U heeft hier misschien ook al iets over gehoord of gelezen, maar vraagt zich af waar dit allemaal over gaat, en wat uw rol kan zijn. Wij zetten de belangrijkste zaken voor u op een rij.

Wat is de 'RCR' ook alweer?

De afkorting RCR wordt veel gebruikt. Het is de Rijkscoördinatieregeling waarbij de procedure voor de besluiten, die nodig zijn voor de gaswinning bij Ternaard, door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) worden gecoördineerd. Doel van zo'n RCR is de procedure te stroomlijnen, omdat er vele overheden bij betrokken zijn. Dit komt de planning en besluitvorming ten goede.

Op 15 september 2020 is in een openbare raadsvergadering van de gemeente Noardeast-Fryslân over de ontwikkelingen in het Omgevingsproces Ternaard gesproken. De gemeenteraad werd bijgepraat over de drie 'sporen': de Rijkscoördinatieregeling, het Ontzorgingsspoor en het Investeringspoor.

Namens het ministerie heeft Ruud Cino de procedure van de RCR, het inpassingsplan en het winningsplan toegelicht. U kunt deze raadsvergadering op de internetpagina van de gemeente terugkijken. Ook Albert van der Ploeg en Bart Bakker, die in deze nieuwsbrief aan het woord komen, hebben in die vergadering een toelichting gegeven.

De uitzending van de vergadering is [hier](#) terug te zien.

Dit betekent een paar dingen:

- De NAM vraagt besluiten aan die nodig zijn bij het wetterskip, gemeente, het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en het ministerie van EZK. Die beoordelen dan of de besluiten die zijn aan gevraagd aan de eisen voldoen. Is dat het geval, dan stellen waterschap, gemeente, het ministerie van LNV en het ministerie van EZK ontwerpbesluiten op en deze worden aan de minister van EZK gestuurd. De minister zorgt voor de terinzagelegging hiervan. Een van deze besluiten die de NAM aanvraagt is de instemming op het winningsplan van de minister van EZK. Het advies dat is gegeven door gemeente, wetterskip en provincie op dit winningsplan wordt door de minister betrokken in zijn besluit of hij wel of niet instemt op het winningsplan.
- Verder stellen de ministers van EZK en BZK een inpassingsplan op om het project ruimtelijk mogelijk te maken en stellen dit ook vast. De inhoudelijke beoordeling op het inpassingsplan dat is gegeven door gemeente, wetterskip en provincie wordt door de ministers betrokken in het ontwerp van het inpassingsplan.

Het Inpassingsplan Gaswinning Ternaard

Een inpassingsplan is een bestemmingsplan waarin de aanleg van een nieuwe locatie tussen Ternaard en Wierum, de aanleg van de pijpleiding naar Moddergat en de aanpassing van de locatie Moddergat wordt beschreven en mogelijk gemaakt. Het Inpassingsplan wordt vastgesteld door de ministers van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en van Binnenlandse Zaken (BZK).

Op 17 augustus 2020 is het voorontwerp 'Inpassingsplan Gaswinning Ternaard' toegestuurd aan het dagelijks en algemeen bestuur van het Wetterskip Fryslân, aan Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van de provincie Fryslân en aan het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad van de gemeente Noardeast-Fryslân. Maar wat doen zij er dan mee?

- De provincie Fryslân: op 8 september jl. heeft Gedeputeerde Staten geadviseerd richting de minister. In hun advies geven ze niet alleen aan tegen nieuwe gaswinning te zijn, maar vragen ze ook aandacht voor het actualiseren van de informatie, bijvoorbeeld over de bodemdaling op de Wadden en op land en een betere beschrijving van de effecten op archeologie, ecologie en grondwater. Op 23 september hebben Provinciale Staten gediscussieerd over 'Ternaard' en besloten om de minister nog een aanvullende reactie te sturen. De vergadering van Provinciale Staten vindt u [hier](#) terug.

- Het Wetterskip Fryslân: dit advies wordt uiterlijk op 1 oktober aanstaande, in de vorm van een watertoetsadvies, naar het ministerie gestuurd.

- De gemeente Noardeast-Fryslân: het college van burgemeester en wethouders stuurt zijn reactie uiterlijk op 27 oktober, maar heeft vooraf al wel aangegeven wat de vier belangrijkste 'ingrediënten' van haar advies zijn. Daar heeft het college ook met de gemeenteraad over gesproken. De gemeente spreekt zich ook uit tegen nieuwe gaswinning, vraagt aandacht voor de effecten van bodembewegingen op de leefomgeving, voor de landschappelijke inpassing van de leiding en locatie en tot slot voor de energietransitie.

Winningsplan Gaswinning Ternaard

Een winningsplan beschrijft onder meer de hoeveelheden aardgas die NAM verwacht te kunnen winnen, de manier waarop ze de winning uit gaat voeren, de verwachte bodemdaling en de risico's op seismiciteit (aardbevingen). Dit winningsplan wordt door NAM opgesteld en is, voordat het aan de gemeente, de provincie en het wetterskip is gestuurd, door Staatstoezicht op de Mijnen beoordeeld. De minister van EZK moet instemmen met dit plan.

Het winningsplan voor de winning uit het Ternaard-gasveld is eind augustus 2020 toegestuurd aan het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân,

Gedeputeerde Staten van de Provincie Fryslân en aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân. Zij geven ook over dit winningsplan een advies aan de minister, hun advies wordt voor 27 oktober aan de minister toegezonden. Over de inhoud van die adviezen is op dit moment nog niets bekend. Deze komen in de volgende nieuwsbrief aan de orde.

Wat is uw rol?

Het voorontwerp inpassingsplan en het winningsplan zijn beide nog niet openbaar, u kunt daar dus nog geen reactie op geven. Wel kunt u natuurlijk op de site van de gemeente en provincie terugzien wat er in de gemeenteraad en in Provinciale Staten over is gezegd. U treft daar ook documenten aan die ingaan op de adviezen op het inpassingsplan.

Als de minister de adviezen van de regionale overheden heeft verwerkt worden het ontwerp-inpassingsplan en het winningsplan (en alle andere ontwerpbesluiten) met bijbehorende documenten voor iedereen ter inzage gelegd. Dit gebeurt naar verwachting in maart 2021.

Omdat het inpassingsplan en het winningsplan nu voor reactie bij gemeente, wetterskip en provincie liggen, worden deze er in deze nieuwsbrief uitgelicht. In de volgende nieuwsbrief gaan we in op enkele andere besluiten die nodig zijn.

Actuele planning op hoofdlijnen

Albert van der Ploeg en Bart Bakker zijn binnen het Omgevingsproces Ternaard respectievelijk voorzitter van het ontzorgingsspoor en voorzitter van het investeringsspoor. In dit dubbelinterview wordt duidelijk wie zij zijn en waarvoor je bij hen terecht kunt.

Wie zijn jullie?

Albert: Mijn naam is Albert van der Ploeg en ik ben 61 jaar. Ik ben geboren op De Tibben op een boerderij en heb nu 33 jaar samen met mijn vrouw een eigen 'pleats' in Readtsjerk, waar mijn vrouw en ik een veehouderij hebben. In 2002 ben ik voor het eerst wethouder geworden. In eerste instantie in Dantumadiel. In 2010 volgde de stap naar het wethouderschap in Dongeradeel. In die functie ben ik ook betrokken geraakt bij het Omgevingsproces Ternaard. Na mijn wethouderschap ben ik vanaf 2019 actief als voorzitter van het ontzorgingsspoor.

Bart: Mijn naam is Bart Bakker. Ik ben 67 jaar en geboren in Den Haag. Eind jaren zeventig zijn we naar Friesland verhuisd en hebben we ons gevestigd in Ternaard. Na een aantal jaar in Burgum te hebben gewoond, zijn we begin 2019 naar Tergrêft verhuisd. In het verleden ben ik werkzaam geweest als wethouder en raadslid in de gemeente Tytsjerksteradiel. Tegenwoordig houd ik mij bezig met de schuldhulpverlening als beschermingsbewindvoerder.

Waarvoor kunnen de inwoners voor bij jullie terecht?

Albert: Mensen kunnen bij mij terecht voor vragen en zorgen omtrent de effecten van gaswinning. In het ontzorgingsspoor probeer ik deze vragen en zorgen bij langs te gaan en deze op te lossen. Ik wil aandacht geven aan het wantrouwen in de omgeving, dat er naar aanleiding van de gaswinning in Groningen is. Het ontzorgingsspoor moet er uiteindelijk voor zorgen dat er een Stichting Waakhûn ontstaat. Deze stichting moet open staan voor de zorgen die er leven in het gebied en proberen deze zorgen weg te nemen.

Bart: Voor vragen over het investeringsspoor kunnen mensen bij mij terecht. Ik ben het aanspreekpunt en de woordvoerder van de gebiedscommissie in oprichting. Wat ik belangrijk vind is dat er vertrouwen is in het te doorlopen proces. Ik wil open en eerlijk communiceren met de omgeving. Als er gaswinning komt, moet er een kwalitatief goed advies komen te liggen dat, door goed samen te werken, draagvlak in de regio heeft.

Aan Albert: Wat zou je aan Bart mee willen geven, vanuit je ervaringen tot nu toe?

Albert: Wees laagdrempelig en blijf benaderbaar voor wat betreft de samenwerking. Durf je kwetsbaar op te stellen en kijk naar de dynamiek in de groep. Verder wordt er een boel geld verdeeld in de regio. Probeer de regelingen begrijpelijk en simpel te houden. Besef daarbij dat het gemeenschapsgeld is, maar de besteding van de gelden moet niet worden dichtgetimmerd.

Aan Bart: Waarvoor kan Albert bij jou terecht?

Bart: Albert heeft bestuurlijke ervaring en zit goed in de materie. Hij weet waar hij over praat. Ik heb natuurlijk ook bestuurlijke ervaring, maar zit minder in de materie. Ik ga proberen de materie mij voldoende eigen te maken. Daarbij maak ik graag gebruik van de deskundigheid van anderen, zoals Albert. Verder vind ik dat wij elkaar kunnen versterken als het bijvoorbeeld gaat om communicatie. We moeten kijken waar we gezamenlijk kunnen optrekken.

